

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu – 2. stupeň

Obsahové, časové a organizační vymezení

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu

Předmět český jazyk a literatura poskytuje dovednosti potřebné nejen pro jazykové vzdělání, ale také pro úspěšné osvojování poznatků v dalších vzdělávacích oblastech. Užívání mateřského jazyka v psané i mluvené podobě pomáhá poznávat vývoj lidské společnosti, vytvářejí se tu předpoklady pro efektivní lidskou komunikaci, pro vyjadřování pocitů a postojů a pro pochopení role žáka v různých komunikačních situacích, pomáhá mu orientovat se při vnímání sebe sama i světa kolem.

Na 2. stupni je hlavním cílem cestou rozvoje jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování vést žáky k přesnému a logickému myšlení, prohlubovat jejich obecné intelektové dovednosti. Literární učivo se zde již stává nástrojem tvořivé interpretace a produkce vlastních textů. Žáci se učí vybírat vhodné jazykové prostředky. Optimální rozdělení hodin podle složek je 1 hodina komunikační a slohové výchovy a 2 hodiny jazykové a literární výchovy týdně. Někdy ovšem dochází k prolínání, je tedy možno hodinu takto nerozlišovat, hodiny je možno přizpůsobit i zvoleným projektům.

Vyučovací předmět je rozdělen do tří částí, jejichž obsah se prolíná:

a) komunikační a slohová výchova

- chápání smyslu jazykových sdělení
- vytváření jazykových sdělení mluvených i psaných a jejich interpretace
- čtení s porozuměním, analýza a kritické posouzení textu
- posouzení formální stránky a výstavby textu

b) jazyková výchova

- osvojení spisovné podoby českého jazyka a rozvíjení dalších intelektových dovedností potřebných při poznávání jazyka

c) literární výchova

- poznávání základních druhů literatury prostřednictvím četby
- poznávání základních znaků díla a autora, hodnocení díla
- postupná schopnost tvořivé recepce, interpretace a produkce liter. textu

Časové vymezení vyučovacího předmětu

- 6. ročník – 5 hodin týdně (z toho 1 disponibilní)
- 7. ročník – 5 hodin týdně (z toho 1 disponibilní)
- 8. ročník – 5 hodin týdně (z toho 1 disponibilní)
- 9. ročník – 5 hodin týdně (z toho 2 disponibilní)

Organizační vymezení vyučovacího předmětu

Výuka probíhá většinou v kmenových třídách, využívána je i počítačová učebna. Při vyučování se využívá práce s výukovými programy, učebnicí, pracovními a dalšími sešity, využívají se knihy sloužící jako společná četba a další podle individuálních zájmů žáka, vlastní tvorba, dále nástěnné tabule, slovníky, jazykové příručky. Častá je také práce s audio-vizuální technikou. Některá témata, zejména z oblasti literatury, jsou realizována formou krátkodobých projektů (i mezipředmětových), jsou zařazeny i projekty dlouhodobé. Dalším způsobem naplňování cílů předmětu jsou návštěvy knihoven, archívu, divadelních a filmových představení a besedy, výstavy.

Výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí žáků

Kompetence k učení

žák

- vyhledává a třídí informace a propojuje je do širších významových celků
- kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich
- využívá prostředků výpočetní techniky
- dokáže systematicky vést a ukládat informace
- umí aplikovat naučená pravidla pravopisu a vzájemně je propojuje
- orientuje se v mluvnických a literárních termínech souvisejících s probíraným učivem

Kompetence k řešení problémů

žák

- vyhledává informace vhodné k řešení problému
- využívá získaných vědomostí a dovedností k objevování různých variant řešení
- samostatně řeší problémy a volí vhodné způsoby řešení
- uvážlivě rozhoduje
- umí nalézat chyby v textu a odůvodní správné řešení

Kompetence komunikativní

žák

- naslouchá promluvám druhých lidí a vhodné na ně reaguje
- účinně se zapojuje do diskuse a vhodně obhajuje své názory
- rozumí různým typům textů a záznamů
- využívá informačních a komunikačních prostředků
- pomocí literárního i gramatického učiva si rozšiřuje slovní zásobu
- dokáže srozumitelně vystavět větné celky a vytvořit text zadaného žánru
- formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně a kultivovaně se vyjadřuje ústně i písemně

Kompetence sociální a personální

žák

- účinně spolupracuje ve skupině
- podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu
- věcně argumentuje
- dokáže požádat o pomoc druhé

Kompetence občanské

žák

- respektuje přesvědčení druhých lidí
- chrání naše tradice, kulturní i historické dědictví
- aktivně se zapojuje do kulturního dění
- má pozitivní postoj k uměleckým dílům
- má potřebu literárního projevu, recitace, četby

Kompetence pracovní

žák

- dodržuje hygienu práce
- dodržuje bezpečnostní pravidla pro práci s výpočetní technikou
- využívá svých znalostí v běžné praxi
- připraví se a udržuje pracovní prostor

Kompetence digitální

žák

- ovládá běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení a při zapojení do života školy a společnosti
- samostatně rozhoduje, které technologie pro jakou činnost či řešený problém použít
- je si vědom rizik spojených s využíváním technologií, je odpovědný za obsah svých výstupů
- chová se slušně a respektuje ostatní, při práci s technologiemi dodržuje autorská práva, ochranu osobních údajů a dbá na vlastní bezpečnost i bezpečnost své rodiny a blízkých